

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по КП "Лісове господарство" Віньковецької селищної ради Хмельницької області

"07" листопада 2025 року

с-ще Віньківці Хмельницького району
Хмельницької області

Нами, завідувачем сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Віталієм СТЕГНЯКОМ (відповідно до листа комунального підприємства "Лісове господарство" Віньковецької селищної ради Хмельницького району Хмельницької області (далі - КП "Лісове господарство") від "03" листопада 2025 року № 64), директором КП «Лісове господарство» Василем ТИМЧУКОМ в період з 05.11 по 07.11.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні КП "Лісове господарство" Віньковецької селищної ради на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходів, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м ³ на 1 га	категорія лісів		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
26	8	9,5		9,5	7ДЗЗЯЗ+ГЗ	82	0,65	2	22	26	270	3	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, поперечний рак дуба, несправжній дубовий трутовик, кореневі та стовбурові гнилі граба	15
26	11	32,5		32,5	9ГЗ1ОС	72	0,70	2	21	22	200	3	кореневі та стовбурові гнилі граба, несправжній осиковий трутовик	20
27	3	7,9		5,2	4ГЗЗБП1ДЗ1ЛПД1ЧШ	72	0,50	2	21	22	160	3	опеньок (армілярні гнилі), кореневі та стовбурові гнилі граба, трутовики	30
27	5	14,5		12,4	8ГЗ2БП+ДЗ+ЛПД+ОС	77	0,75	2	22	24	235	3	опеньок (армілярні гнилі), кореневі та стовбурові гнилі граба, трутовики	20
27	6	1,5		1,5	8ЯЗ1БП1ГЗ+ОС	34	0,70	1В	20	20	190	3	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, кореневі та стовбурові гнилі граба, трутовики	20
27	8	5,1		5,1	10ГЗ+БП+ЛПД+ОС	72	0,70	2	21	22	210	3	опеньок (армілярні гнилі), кореневі та стовбурові гнилі граба, трутовики	15
27	11	1,7		1,7	5ДЧРЗЯЗ2ГЗ+БП+КЛГ+ОС	36	0,80	1А	17	18	150	3	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, кореневі та стовбурові гнилі граба, трутовики	25
28	1	1,2		1,2	5ДЗ1ЯЗЗГЗ1ЛПД+ОС	77	0,70	2	22	30	260	3	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, трутовики, поперечний рак дуба	10
28	15	6,4		6,4	10ГЗ+ДЗ+ЯЗ+ЧШ	67	0,70	2	20	20	190	3	опеньок (армілярні гнилі), вітровал, некроз граба, трутовики, поперечний рак дуба	15

Загальна обстежена площа по КП «Лісове господарство» складає 247.3 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по КП "Лісове господарство":

- опеньок осінній (армілярні гнилі) - 157.4 га;
- кореневі та стовбурові гнилі - 78.9 га;
- трутовики (стовбурові гнилі) - 6.6 га;
- стовбурові шкідники - 4.4 га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами розладнання обстеженого хвойного деревостану в кв. 55 вид. 8 на пл. 4.4 га з головною породою сосна звичайна (СЗ) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*). Більшість дерев СЗ відносяться до сухостою минулих років (VI-та категорія стану), які відпрацьовані комплексом златок, про що свідчать наявність характерних ходів та бурової муки під корою дерев, але разом з тим - зустрічаються дерева що всохли в поточному році (V-та категорія стану). Такі дерева характеризуються зміною забарвлення глиці до рудого, відпрацьовані стовбуровими шкідниками, в наявності часткове опадання кори, дерева зі зламаними кронами, тощо.

Листяні породи дерев вражені корневими та стовбурними гнилями, які викликаються комплексом різних причин: дерева ясена від опенька осіннього (*Armillaria mellea*), дерева берези повислої від трутовика справжнього (*Fomes fomentarius*) та бактеріальної водянки, дерева осики від трутовика несправжнього (*Phellinus tremulae*).

Насадження вражені корневими та стовбурними гнилями характеризуються відпадом дерев змішаного типу – наявний в них сухостій (переважно дерев порід ясена, граба, берези та осики) що носить як поодинокий так і груповий характер (групи невеликі в середньому до 5 дерев). Також в обстежених насадженнях наявні вітровальні дерева ясена звичайного (ЯЗ), коренева система яких вражена армілярними гнилями, що спричиняються грибами роду Опеньок (*Armillaria*) переважно групового характеру. Вітровальні, сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ясені звичайному (ЯЗ) – лубоїд ясеневий строкатий (*Hylesinus fraxini*) та лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus*), на дубі звичайному (ДЗ) є малий дубовий вусач (*Cerambyx scopolii*) та комплекс златок. Переважна кількість дерев що відноситься до сухостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками з родини златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Характер перебігу патологічних процесів у даних насадженнях різний – наявний як комлевий тип прояву та локалізації гнилей (наявність дупел в комлевій та прикореневій частинах стовбурів дерев) так і вершинний – в кронах дерев, що призводить до прояву суховершинності (мікози), широкого поширення водяних пагонів як одного із головних показників ослаблення деревостанів. Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає халарового некрозу ясена (відповідно дерева ЯЗ), судинному мікозу (дерева породи ДЗ). В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 70 до 100% крон. Поодинокі в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, а саме у видовому плані найчастіше зустрічаються: на дубі - трутовик дубовий несправжній (*Phellinus igniarius*), на грабові - беркандера обпалена (*Bjerkandera adusta*), та інші види трутовиків, що теж призводять до появи та розповсюдженню у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження корневих і стовбурових гнилей, вторинних (стовбурових) шкідників, та відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВБР) на загальній площі 247.3 га у 2026 році.

При складанні акта використовувалася коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2015 року КП "Лісове господарство" Віньковецької селищної ради, представленого для лісопатологічного обстеження.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводяться силами лісової охорони КП «Лісове господарство» Віньковецької селищної ради. На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки знаходяться в завершальній стадії.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.

2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Південно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження кореневих і стовбурових гнилей та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСП) необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в трьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Південно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - КП "Лісове господарство" Віньковецької селищної ради.

П І Д П И С И :

Завідувач сектору нагляду, обліку та прогнозу
філії "Вінницялісозахист" ДСЛП
"Київлісозахист"

Віталій СТЕГНЯК

Директор КП "Лісове господарство"
Віньковецької селищної ради

Василь ТИМЧУК